

quicquid offert sine labore. In hoc autem tractatu non solum prout lectore sed etiam liberum coerectione desiderio maxime ubi profunda veritatis versatur questio. quod vana tot habet inventores. quot huiusmodi confidentes. Ut autem quod quicquid factus occurrit titulos quibus singulorum capitula distinguuntur summissimam.

Explicit prologus. Incipit capitulum primum libri sententiarum.

Quibus doctrina est de rebus vel de signis.

Que rebus quibus fruendum est vel utendum est et de his quod fruuntur et utuntur.

Quid sit frui vel uti.

Que similitudo et unitas.

Que fuerit intentio subiectiva de similitudine et unitate sit suavis cum de similitudine agitur.

Que testimonia veteris testamenti quibus similitudo in seipsum declaratur.

Que testimonia novi testamenti ad idem pertinentibus.

Que agnitione tutoris per caritatem in quibus similitudo vestigium apparet.

Que ymaginem et similitudinem similitudinis et in humana anima.

Que similitudinem carnis et carnis trinitatis.

Que similitudo unitate.

Quod deus per se deus genuerit.

Quod similitudo de uno deo dicitur sicut unus deus de tribus personis.

Quod divina essentia genuerit filium vel genitum sit a patre vel de ipsa natus sit filius vel spiritus sanctus procedens.

Quod filius non est de nihilo sed de aliquo non tamen de materia sit et spiritus sanctus.

Quod ubi patris dicitur filius natus.

Quod pater voluntate genuerit filium aut necessitate et aut volens vel volens sit deus.

Quod pater potuerit vel noluit generare filium.

Autem posse generare filium sit aliquid potest.

sit in patre quod non sit in filio.

Que veritate autem divine essentie.

Que immutabilitate eiusdem.

Que simplicitate eiusdem.

Que coequali et consubstantiali carnis quod sunt et non simplex.

Quod deus cum sit simplex tamen multipliciter dicitur.

Quod de simplicitate nulli predicamentorum subicitur.

Quod deus abusive dicitur substantia.

Quod non est in deo aliquid quod non sit deus.

Que distinctio in personis.

Que coeternitate patris et filii.

Que ineffabili et intelligibili gratia communis modo.

Quod deus dicitur filius generatus filius vel semper genitus est.

Que obiectio habetur unde intenditur probare filium non esse coeternum patri.

Que spiritus sanctus quod amice patris et filii.

Que dicitur cum sit in similitudine amice quod est similitudo. sicut ubi spiritus dicitur sapientia et tamen tota similitudo dicitur sapientia.

Quod eadem notia spiritus et unitas habentur accipiuntur.

Quod spiritus sanctus sicut pater et filius est communis ita communem nomen habet spiritus.

Quod spiritus sanctus procedit a patre et filio que tamen gratia a filio procedere differunt.

Que concinemencia latinorum et grecorum in sensu et differentia in verbis.

Quod spiritus sanctus spiritus vel plenitudo procedit a patre et filio.

Quod spiritus sanctus principaliter et proprie dicitur procedere a patre.

Quod spiritus sanctus cum sit de substantia patris non dicitur genitus sed tamen procedens.

Quod filius dicitur procedere cum spiritus.

stus no dicitur gigni

Quod no pot inortal distingue
me gnaudem filij a pressioe sps scti
Tru sps sctis debeat dici in
gemitu cu no sit gemitu

De gemina pressioe sps scti
tpali et etna

Quod no solu dona sps sancti
sed etia ipe sps dat hoibz mittit

Quod sps sctis a seipo dat filij
a seipo mittit

Quomodo intelligenda sit missio utriusq
Qd a spu sco etia filij sit missio
Qd filij sit datu a seipo

Quomodo intelligenda sit a seipo
no veni

Quod semel tm sit missio filij an sepe
de duobz missionis filij

Quod scdm alteru modu semel sit
missio scdm aliu sepe a seipo aliu no
maia dr missio i mudu a seipo aliu no
uae pat us dr missio

Quod filij a sps sctis no sut quasi
innoces pte q missio

De missioe sps scti q sit duobz
modis visibilu a invisibilu

Quod filij scdm q ho no mo pte sed
etia spu sco minox est

Quod sps scti e caritas q diligunt
deu et prima

Quod scti dilectio edes ut pat ul
filij sed tm sps sctis

Quod no e drin p tm illud deo
caritas e sicut id tu es patia mea ptes

Quomodo sps mittat ul det nob
Tru sps sctis augeat i hoie ul mng
a magis habeat ul det et an det ha
benti et no habenti

Quod aliq dicit caritate dei a sps
no ee spm sctm

Quod concedendu sit p donu dai do
Tru sps sctis eade rone dicit do
nu q datu siue donatu

Quod sicut filij nascendo accipit

no tm ut eet filij sed etia essentia ita
sp sctis precedendo accipit no tm ut
eet donu sed ut eet essentia

Quod sps sctis dr donu a donatu
scdm duos modos pdictos pressiois
q scdm qd donu e refert ad ptem
a seipo a seipo qd datu ad eu q
dedit a ad eos qbz dat

Quod filij cu sit nob datu possit dici
m ut sps sctis

Quod sps sctis ad seipm refert
equalitate cu psonaz

Quod etnitas a magnitudo a potetia
i deo vni e et si videant diuisa

Quod aliqua psonaz aliqua no
excedit magnitudie qa no e maiore
vna psona alia ut maius aliquid
due q vna ut tres q due ul vna

Quomodo dicit ecclia i filio a filij
i patre a sps sctis xpi

Quod nulla psonaz ps e i trinitate
uae tres psone dicuntur sumu vnu

Quod dicitur tres psone ee vna
essentia ut ut genz de ppenebz ut
ut ptem de i diuidius pdictamz qa
no e eencia genz a psona ptes ul
essentia a psone indiuidua ptes

Quod ut scdm matiale ratiocinam
dicunt tres psone vna eencia

Quod ita dicitur tres psone vna
essentia ut tres hoies vnius nate

Quod tres psone differant mto
que ppetantibz distinte sut

Quod tres psone sil no e maius
aliquid q vna

Quod deo no e dicendz tplex smz

Quod aliqua psonaz no excellit
alia potetia

Quod no mng pf filij q pat

De obiectombz hctis conf hor
a rresponsioibz catholicis

Quomodo possit dici sola pat ul sola
filij ul sola sps sctis cu sit tsepales

Quoniam debeat dici solus pater est deus et solus filius est deus an pater est solus deus filius est solus deus spiritus sanctus est solus deus

Quomodo trinitas dicitur solus deus cum ipsa sit cum spiritibus et animabus sanctis utitur
Quod nonnisi differentia quibus utuntur loquentes de deo

Quod huiusmodi temporaliter deo conveniunt et relative dicuntur

Quod hoc nomine quod est trinitas
Quod huiusmodi quod proprie ad singulas personas pertinet et de huiusmodi quod unitate essentie significat

Quod hoc nomine quod est persona quod secundum substantiam dicitur non singulariter sed pluraliter accipitur in summa

Quod unitate dictum sit tres persone a latinis et a grecis tres hypostases vel substantie

Quod pater dicitur pater et filius et spiritus sanctus esse tres deos ut tres personas

Quod non dicitur tres essentias ut tres personas

Quod in trinitate non est diversitas vel singularitas vel solitudo sed unitas et trinitas distinctio et ydemitas

Quod non debet dici deus multiplex
Quid significet huiusmodi nominibus unus duo vel due ternus vel trinitas tres vel tria plures vel pluralitas distinctio vel distinctio cum huiusmodi utuntur loquentes de deo

Quid significet hoc nomine persona in plurali modo scilicet cum dicitur persone

Quod triplici accceptione huiusmodi nominis persona in trinitate

Quod quo sensu dicitur alia persona patris alia filii siue alia persona pater alia filius

Quod hoc nomine hypostases
Quod proprietatibus personarum et de nominibus earum relationibus

Quod non omnia dicuntur de deo per substantiam quod a enim secundum relationem nihil tamen secundum accidens

Quod pater dicitur spiritum unigeniti filium

dei esse cum etiam homines sint filii dei
Quod homo dicitur filius trinitatis et trinitas pater hominum

Quod spiritus sanctus eadem proprietate donum dicitur quia spiritus sanctus et utitur modo relative ad patrem vel filium

Quod pater vel trinitas ipsa vel filius possit dici spiritus sanctus

Quod non omnino quod relative dicuntur suis a se vicissim respondentur uocabilibus

Quod sunt ille proprietates quibus distinguuntur persone

Quod non est omnino idem dicere esse patrem et genuisse vel habere filium

Quod proprietates determinat hypostases non substantiam id est naturam

Quod generali regula eorum quae ad se et eorum quae relative dicuntur

Quod secundum substantiam dicitur deus de deo et huiusmodi

Quod non tamen tres sunt proprietates personarum

Quod sola pater debeat dici non genitum vel non filium sicut dicitur unigenitum

Quod proprietate qua notatur unigenitum
Responsio ambrosii contra arrianos de unigenito

Quod dicitur esse sit patrem et esse filium

Quod sapientia genita dicitur secundum relationem vel substantiam

Quod ymagine
Quod principio

Quod ab eterno pater est principium et filius sed non spiritus sanctus

Quomodo pater sit principium filii et ipse cum filio spiritus sanctus

Quod eadem ratione pater et filius sunt principium spiritus sancti

Quod huiusmodi temporaliter de deo dicuntur et relative secundum accidens quod non deo sed raturis accidit

Quod spiritus sanctus dicitur datum vel donatum relative ad se cum a se detur

Filius dicitur equalis ul' similis
 scdm substantiam.
De sententia scilicet hylarij q' trinitate
 personarum ppia ostendit.
Quare patri attribuitur unitas.
Quare pater et filius dicuntur esse unum
 ul' unus deus sed non unus.
Quare dicitur equalitas in filio
 in patre in pprijs s' d' esse itaq' con
 cordia ul' commercio.
Quare pater et filius ea dilectione
 diligunt q' pater ab utroq' id e' p'p' s'is
Quare pater sit sapiens sapientia qua
 genuit.
Quare filius sit sapiens sapientia
 genita ul' ingenta.
Pater e' sapiens ea q' ipse est
 sapia et de ea filius e' genitus.
Filius sit seipso sapiens ul' p' seipm
 una tm sit sapientia p'p'ia.
Sicut in trinitate e' dilectio q' est
 trinitas et tm sp'us s'ctus e' dilectio
 q' non e' trinitas ne ideo sunt due
 dilectiones ita et de sapia.
Quare pater non dicitur sapiens sapia
 genita sicut dicitur diligens dilectione
 q' ab ipso pater.
Quare proprietates personarum sit
 ipse persone ul' diuina v'sta.
Quomodo appetites possit esse in
 natura di' ne ea determinet.
De uerbis hylarij q' b' scdm p'p'ia
 intelligentia videtur dicitur non idem esse
 natura diuina et rem nature et non
 idem esse deum et qd' dei est.
Quare possit ita dici unus deus trinus
 personarum ut dicitur una essentia trius personarum
 et tres persone unus dei ut tres persone
 unus essentia.
Quod potentia sapia bonitas respicitur
 in se ad personam distincte referuntur.
Quare patri potentia filio sapia sp'us
 s'ctus bonitas tribuat' cu' sit una potentia
 sapia bonitas trinus.

De hoc nomine homousion ubi in
 auctoritate receptum sit et qd' significet.
De scientia p'sentia p'uidencia
 dispositione et p'destinatione dei
Quibus sit p'sentia ul' p'uidencia
Quibus dispositio
Quibus p'destinatō
Quibus p'uidencia.
Quibus sapia ul' scientia.
Quare p'sentia ul' dispositio ul' p'
 destinatio dei esse potuerit si nulli esset futū
Quod scia dei de temporalibus est
 et etms.
Quomodo oia dicitur esse in deo et iustitico
Quare oia debeat dici esse in dei
 essentia ut in dei agnitione ul' p'p'ia
 esse dicitur.
Quare ratione bona dicitur esse in
 deo et non mala.
Quare idem sit oia esse ex deo et p'
 ipm et in ipso.
Quod oia sunt in quolibet trinum
 et p' ipm et ipso.
Quod non oia que ex deo sunt
 ena de ipso sunt.
Quibus modis dicitur esse deo in tribus
Quod deus non ubiq' e' habitus
 sed cronoso.
Quare e' deus anteq' esset futū.
Quod deus cu' sit in omnibus essentia
 non sit conquinatus sc'dibus reu.
Quomodo deus sit ubiq' et semp' non cu'
 localis ne loco ne tpe mouet.
Quibus modis aliqd' dicitur locale
 ul' tr'nsportabile.
Quod sit mutui scdm tempus.
Quare sp'us creati sunt locales et
 tr'nsportabiles.
Quod deus est ubiq' sine locali motu
Quare scientia ul' p'sentia dei sit in
 reru' ul' cronoso.
Quare p'sentia dei possit falli
 et p'ponso.

Quoniam scientia dei possit augeri ul' minui ul' aliquomodo mutari.

Hic deus possit nouit ul' ex tempore scire ul' prescire aliquid.

Quoniam deus scire possit plura quam scit.

Quod deus semper et simul sciat omnia.

Hic aliquis predestinatus possit dampnari ul' reprobis saluari.

Quid sit reprobatio dei et quibus consideret et quibus sit predestinationis effectus.

Quoniam aliquid sit meriti ob diuinitatis ul' in se ipso die.

De uarijs super hereticis carnalium opinionibus.

Hic ea que semel sunt deus ul' presciant semper sciant et presciant et semper presciant et presciant.

De omnipotentia dei que dicitur nihil omnipotens cum nos ultra possimus que ipse non possit.

Quomodo dicitur deus omnia posse et quod omnipotentia dei secundum duo consideret.

Hic uentio contra illos que dicitur diuinitas posse nisi quod uult et facit.

Hic deus possit aliquid facere aliquid melius quam scit ul' alio ul' meliori modo.

Quoniam deus semper possit se quod potuit.

De uoluntate dei que essentia dei est et de signis eius.

Quod licet idem sit deo uelle quod esse non tamen potest dici deus omnia esse que uult.

De intelligentia hanc locutionem deus scit deus uult deus scit omnia ul' aliquid uult.

Quod dei uoluntas siue bona causa est omnia que naturaliter sunt cuius causa non est querenda quia prima et summa causa est omnia.

Quibus modis accipit dei uoluntas quod preceptio prohibicio permissio consilium operatio. note uoluntatis merito intelligunt.

Quoniam deus uelit ab omnibus fieri ea

que precipit ul' non fieri ea que prohibet.

Quod uoluntas dei que ipse est in illo cassari potest.

Quomodo intelligendum sit illud.

Polui agere filios et non et illud.

Quoniam uult omnes homines saluos fieri.

Quoniam mala deo uolente ul' uolente fiant.

Quomodo intelligendum sit illud augustini. mala fieri bonum est.

De multiplici acceptione boni.

Quod mala uoluntati ualent.

Quod in deo non est causa ut sit homo detior.

Quomodo uoluntas dei de homine impletur quocumque se uitat.

Hic quod sensu queda dicitur fieri contra dei uoluntate.

Quare precipit deus omnibus bonum facere et mala uitare sed non id ab omnibus uult implei.

Quod homo aliquando bona uoluntate aliud uult quam deus et mala idem quod deus.

Quod dei uoluntas per malas hominum uoluntates impletur.

Quoniam placuit uirginis sanctis per christum mœret et pateret.

Quoniam passionibus sanctis debemus uelle

Explicit capitula.

Incipit liber primus sententiarum

Distinctio prima. De fuitate

Capitulum primum. De

Quia ubique ser in sebe recte

Diuini flame opo istud apliceat amē